

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szerda, január 19

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Égész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Még jelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főter 4-ik szám.

Hírlapok nem adnak vissza.

Tizenegyedik évfolyam.

A FERENCZ-JÓZSEF-EGYETEM.

(L—t.) Az előbb egyes tudósok csoportosulása nyomán keletkezett felsőbb tanintézetek oly tekintélyre tettek szert municipalis, sőt ország-kormányokkal szemben is, hogy már a középkor eleje táján, városok, államok, fejedelmek igyekeztek az egyetemek protectoraikat szerepeltetni, csakhogy szorosabban magokhoz fűzhessék a mind anyagilag, mind szellemileg oly nagy befolyású és jelentőségű intézeteket, testületeteket.

Később nemesebb indítók szerepelt abban, hogy a fejedelmek, mint egyetem-alapítók és védnökök csatolják nevüket a legfelsőbb tanintézetekhez: a tudomány iránti őszinte tisztelet s az uralkodás dicsőségének a szellemiek terén való emelése nemesebb versenyre kelté a koronás fejedelmeket is, kik körül többben maig nem csak fő pártfogói az illető intézetnek, hanem — kivált Németországon — a Magnificus Rector címét is viselik, azáltal is kiakarván a tudomány iránti tiszteletüket fejezni, hogy legmagasabb állásuk mellett is tagjai a tudomány mivelő testületének.

Nemzeti fejedelmek is díszes sorában is büszkén mutathatunk nem egy fényes névre, melynek viselője ily nemes indító okból pártfogolta a tudományokat — elég legyen Mátyás király és Bethlen Gábor neveire rámutatnunk, — s a budapesti egyetem csak most ünneplé ujjá-alkításának századik évfordulóját, mostani uralkodó házuk egyik fejként szellemi tagjának: Mária Teréziának nevét dicsóítván.

És királyunk, kinek nemzetünk anyni igaz és mély hálával tartozik; kinek uralkodása alatt a magyar nemzet szellemben, műveltségben oly óriási előhaladásokat tett, minőket megelőzőleg évszázadok alatt sem: I. Ferencz József e tekintetben sem maradott legkitünőbb elődeinél is egy nyommal is hátrább. Szent István koronájának területén már két tudomány-egyetem alapításában vett részt, a budapesti egyetemet rohamos fejlődésre juttatá kormányára által s a mi mindeknél szöbben és nemesebben jellemzi: a legszebb családi ünnepély, az ezüstmenyegző, öröm-perceiben is a tudományos pályára készülő szegénysorsú ifjak ösztöndíj-alapját adományozá — ország-lása gondjai s pihenő órái közt is a tudomány nemes gondozójaként bizonyítván magát.

Maga, a kolozsvári tudomány-egyetem is, már megalapításában különös kegyét tapasztalá a Felségnek: az elő-

zetes engedély megnyerése által s most, ime, újabb kegyelmi tény örvezeteti: az örök időkre szóló alapító-levél kiállítását s a legmagasabb névről való elneveztetést.

Mi nem vagyunk a külső formások emberei s egyetemünk főbűszkeségét az intézet gyarapodásában, számban és nyomatékban folyton emelkedő voltában, tanárai és növendékei munkásságában s abban a benső viszonyban látjuk, mely közte, városunk, hazánk és a haza közelfekvő tájai között mind szorosabbra fűződik. De lehetetlen, hogy büszkeséggel ne tekintünk a Fejedelem ez újabb kegyére is, mely általánosan a tudomány iránti meleg érdeklődésének s különösen egyetemünk pártfogolásának tanubizonyosága — mintegy kifejezést adván annak a legmagasabb meglegedésnek is, melyet aránylag oly fiatal intézetünk eddigi működése által kiérdemelni szerencsés volt.

És ha nem kicsinyelhetjük e tény egyetemünk szempontjából: már kevésbé tehetjük városunkra, hazánk szűnkre való tekintettel. Városunk nagylelkű alapítványával már tanúságát adá, hogy föl bírja fogni e tudományos intézet nagy jelentőségét, mely a szellemi előnyök mellett pusztá számokban is kifejezhető, annak a négy-öt százezer forintnyi forgalomnak képében, a mennyit ez intézet Kolozsvárról előidéző. S a közelfekvő terület is, a Királyhágón tulról is, mind nagyobb számban adja az egyetem népességét. E révén s ez által az egész haza háláját kell tehát e valóban királyi elhatározásért tolmácsolnunk.

A Király, ime, példáját adja, hogy a korszellemnek méltatásával a tudomány jelentősége a korona fénykoráig ér s mit a magyar nemzet a mivelődésért az utóbbi években áldozott, a legmagasabb helyeslést, előismerést érdemelte ki.

Vajha a nemzet is folyton hív maradna e királyi ujjmutatás irányához s az idők követelményeihez képest főerejét, főbűszkeségét a szellemiek terén való emelkedésében találná.

A kolozsvári m. kir. Ferencz-József-tudomány-egyetem pedig éljen, gyarapodjék, virágozzék mind az idők végéig!!

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap d. e. 11 órakor tartott ülésében, melyen a kormány részéről Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter és Králicz min. tanácsos volt jelen, folytatta és be is fejezte a bélyeg- és illetékek-ről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

A 19. §. Dárday Sándor, Lukács Béla,

s gazdag emberek laktak benne. Az elég nagy arra, hogy egy ágy, s egy vagy két szék elférjen benne. Az csinos kis szoba lehetne a te szomodra. Semmi sincs benne más, mint haszontalan lim-lom, mit bátran ki lehetne onnét dobni, vagy ha valami haszonra való lenne közte, az előszobába lehetne elhelyezni.

— Oh! az nagyon kedves lenne, szólt Trudka. Akkor Treumann bácsi visszakaphatná ismét ágyát, s én ott benn hálhatnék a földön.

— Nem, felelt Szullivánné, nem kelene a földön hálod. Van nekem egy nagyon szép kis ágyam, melyben Vilmos fiam hált, mikor kicsi volt, s én azt átadnám neked, ha megígéred, hogy azt, s mi még szobáskádban fogna lenni, szépen, tisztán fogod tartani.

— Oh azt megteszem, mondá Trudka. De valyon tudom-e tenni? tette hozzá habozva. Mit gondolt néni, valyon megtudnám-e? Nem tudom, hogyan fogjak hozzá.

— Te még nem tanultad meg gyermekem, hogy valamit dolgozzál. De egy nyolcz éves lányka, már sok mindenfélét el tud igazítani, ha van türelme, s igyekezte, hogy valamit megtanuljon. Többfelét mondhatnék el neked, mi hasznodra válnék, s Treumann bácsinak pedig nagy öröme szolgálna.

— Mit tehetnék én?

— Mindennap kisaperhetnéd a szobát; felvethetnéd ügyesen az ágyakat, hogy valami formája legyen; megteríthetnéd az asztalt, megpiríthatná a czi-

Éles Henrik, Szontagh Pál (güm.) megjegyzései és Szapáry gr. pénzügyminiszter és Králicz miniszteri tanácsos fölvilágosításai után elfogadtattott azon módosítással, hogy ezen §. a bíróságokra ki ne terjedjen.

A 20. §-nál Éles Henrik indítványozta, hogy ezen §. kihagyassék két okból: 1. azért, mivel ezen §. szerint oly mellékletek is lesznek újból bélyegzendők, melyek után a bélyegilleték már le lett róva, ez intézkedés tehát tetemes bélyegilleték emelést involvál magában, és 2. mivel ezen szakasz szerint a pertárnokra igen nagy teher hármlík, oly teher, mely valószínűleg személyszaporítást is fog igényelni.

Králicz miniszteri tanácsos megjegyzi, hogy ezen szakasz a pénzügyminiszter és a bíróságok meghallgatása és hozzájárulásával állapított meg. A vitában résztvettek Dárday és Möricz Pál, kik a módosítvány ellen nyilatkoztak, továbbá Szontagh Pál és Lukács Béla, kik mellette felszóltak azon okból, mivel nem kívánják az igazságszolgáltatást drágítani. A bizottság nem fogadja el a módosítást s elfogadja a §-t Vargicsnak azon módosításával, hogy a §. utolsó bekezdése kihagyassék, mihez Szapáry gr. pénzügyminiszter is hozzájárult.

A 21. §-nál Dárday előadó nem tartja helyesnek, hogy az ítéleti bélyeg már a keresetre ragasztassék, és indítványozza a bélyeg helyett általános ítéleti illetékek behozatalát, mint ez pl. Franciaországban van. Lukács Béla nem fogadja el a javaslatot, mivel az gyakorlatilag ugyanazt mondja, mint a §. Wahrmann mindent elfogad, mi az eljárást egyszerűsíti. De ezen szakasz által az ellenkező éretnek el, azért sem a §-t, sem a módosítványt el nem fogadja; főleg miután a tervezett intézkedés a kincstárnak sem nyújtana semmi előnyt. Szontagh Pál (güm.) hasonló értelemben nyilatkozik. Szapáry gr. pénzügyminiszter nem ellenzi, hogy ezen §. kihagyassék, minek folytán ezen §. elejtetett.

A 23. §. Dárday előadó indítvány és Králicz miniszteri tanácsosnak felvilágosításai folytán azon hozzáadással fogadtattott el, hogy jövedéki kibágást csak a bélyeg-rövidítések szándékos ismétlése képezzen. Vargics indítványozza, hogy a feleknek jogukban álljon az íktató hivataltól a benyújtott bélyegekről elismervényt követelni. Szapáry gr. pénzügyminiszter kéri a bizottságot, hogy ezen indítványt előzetesen megfontolász tárgyára tegye, mire névze majd később fog nyilatkozni.

A 24. §-hoz Wahrmann és Rakovszky István azon módosítványt indítványozták, hogy a közúti vaspályák fokozatosan minden 20 kmnyi vitelbér után egyneked kmnyi bélyegilletéket fizessenek a 20 kron, alul összegek teljes 20 krona vétetvén.

A 26. §-hoz Wahrmann indítványozza, hogy a szakasz utolsó bekezdése, mely szerint

pót a théához, s felhasználád az edényeket. Mindezt meglehet egyelőre nem a legjobban végezned el, de rendre-rende beleszoknál, s végre egy ügyes kicsi gazdasszony válnék belőled.

— Oh! mint szeretném, ha Treumann bácsinak valamiben hasznára lehetnék, szólt Trudka. De miként fogjak hozzá?

— Először is mindent tisztán kell, hogy tarts a háznál. Ha gondolnám, hogy Flint ur szívesen venné, elhivatnám egy napra Mac-Cartry Katit, hogy segítsen nekünk, s azt hiszem, lakásán nagy javításásokat eszközölhetnénk.

— Oh tudom, hogy a bácsi szívesen venné, viszonzá Trudka. Pompás dolog lenne. Segíthetnék én is valamit?

— Igen, te is tehetsz, a mi erődtől kitelik, de Kati fogja a legtöbb részt megtenni.

— Ki az a Kati? kérdezte Trudka.

— Kati? Az a Mac-Cartryné léánya a szomszédban. Mr. Flint, sok szíveséggel van irántuk, viszen bé fát nekik stb. Ők mosnak neki többnyire, de azzal felényire sem tudják viszonzni, sok nemű szíveségeit. Kati derék jó léány; örülni fog, ha egyszer egy napot dolgozhat számára. Meg fogom kérni őt erre.

— Valyon eljön-e holnap?

— Talán el.

— Treumann bácsi holnap egész nap nem lesz itthon, monda Trudka. Eusztac ur számára számára szentet fog hordani. Nem jó alkalom lenne-e ez, a takarításra?

a részvénytársulatok is megrovattak egyenértéki illetékek, elhaggyassék. Hegedűs és Hankányi is hasonló értelemben nyilatkoznak. Szapáry gr. pénzügyminiszter azt a közvetítő indítványt teszi, hogy Wahrmann által indítványozott kedvezmény csak a gyárra értessek; ezen módosítványt a bizottság elfogadta. Dárday azt indítványozza, hogy a koridóbségi hitbizományokra a tervelt négytizedni illeték ki ne vetessék. Szapáry gr. p. n. miniszter ehhez hozzájárul, s a bizottság az indítványt elfogadja.

A 27. §. Lukács Béla indítványára azon módosítással fogadtattott el, hogy az érték kiszámításánál az államadó a földhermentesítési járulékok hozzájárulásával vétessék alapul.

A 28. §-nál Wahrmann és Éles arra kéri a pénzügyminisztert, hogy a mennyiben a kincstár az által lényegesen nem rövidülne, a közoktatási és jótékonyági alapítványok kivétel nélkül az egyenértéki adó alul mentesség kedvezményében részesíttessenek.

A pénzügyminiszter megígéri, hogy ezen ügyet közelebből meg fogja vizsgálni.

A 29., 34 §-ok elfogadtattak.

Ezzel az ülés véget ért.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Jan. 17.

Helyi Ignác kérdést intéz a belügyminiszterhez a kolozsvári katonai kihágás ügyében, s kéri a ministert, hogy az ez iránt hozza intézett kérdésekre adott feleletben az ígért gyors és tüzetes vizsgálat miben áll. A kihágás helyezett vegyes bizottság működéséről semmi sem hallatszik, míg ellenben a közös hadügyér sajtóport indit azon lapok ellen, amelyek ez iránti megbotránkozásuknak adtak kifejezést.

Tiszta Kálmán miniszterelnök: Nem akar kiterjeszkedni ezuttal arra, hogy van-e joga a hadügyminiszternek a sajtó terén elkövetett sérelmek ellen a magyar esküdtszékhez folyamodni, s ha ezt teszi, az sérelmes-e. A mi magát a vegyes bizottság működését illeti, kijelenti, hogy a vizsgálat még nincsen befejezve. Ennek nem szóló, se nem a bizottság, se nem a hadügyminiszter az oka, hanem az, hogy az orvosi szakértők (nem katonasorvosok), a kóknak a véleményre kell támaszkodnia a vizsgálatnak, még nem terjesztették be szakvéleményeiket. Mihelyt ez megtörténik, szóló mindent meg fog tenni, hogy az ügy minél előbb befejeztessék. Ez a válasza a kérdésre. (Helyeslés.)

Következik a napirend: a közigazg. biz. jelentése a közbiztonsági szolgálat szervezéséről szóló tjavaslatról.

Péchy Jenő előadó: Mindenekelőtt konstatalja, hogy nálunk a közbiztonság rossz lábon áll. — A belügyminiszterhez folyton érkeznek panaszok és felszólalások a személy- és vagyonbiztonság hiánya miatt. A foglalkozatlanság hi-

— Valóban nagyon jó. Megpróbálom, s megkérem Katit, hogy jöjjön el holnap.

S Kati eljött. A szoba gyökeresen ki lett takarítva s rendberakva benne minden Trudka új ruhái át lettek neki adva, hogy maga gondozza azokat. Egyik rendbelibe csinosan felöltözött, s a másikat eltette egy kis szekrénybe, melyet a régi fűrdőszobából hoztak elő, s melyben szerény ruhakészlete éppen jól elfért.

Mindaz a Szullivánné, Kati és Trudka napi munkájának közös eredménye volt, mi a Treumann bmulatát — vizsztatérven bevégzett munka után — oly nagy mértékben felkellette, s az öröm, melyet az öreg e felett mutatott, Trudka életében örökre emlékeztetessé tette e napot, mert ez volt az első, melyen ama boldog érzést, tán a legboldogítottabbat e földön ismerni tanulta, hogy másnak örömet okozhatott.

Trudka segítsége ugyan nem valami nagyfontosságú volt, s talán minden épp oly jól van, tán még jobban folyt volna le, ha jelenben is ott lett volna, hova Grant Nani utasította őt folyton, hogy t. i. ne legyen láb alatt. De a gyermek nem így gondolkodott. Ő is, mint a többiek, tevékeny részt vett a dologban testtől-lelkestől, hévvel igazította el a reá bízottakat, hol megengedték neki, hogy segítsen valamit, egész erejét reá fordította.

(Folyt. köv.)

Hirdetési díjak.

Egy négyezred cenzimintérien tér árá 2 kr. Bélyegű minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppolik Alajos Städt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhan) der Wollzeile 303. Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mossa Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetési közr. Irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Pesten Szépvárosi 8. sz.

Nyititási csekkhek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

ánya ennek az oka; bizonyítja ezt az, hogy

Erdélyben a csendőrség 15 év óta jónak bizonyult, s így azt akarja a kormány államosítani. A pandur-szervezet megszüntetése csökkenti ugyan a megyék jogait, de minden polgára a hazának szívesen beleegyezik a kis esonkításba, ha e helyett kap oly intézményt, a mely teljes garanciát nyújt személy- és vagyonbiztonsága iránt.

A csendőrségnek az egész országban leendő egyszerű szervezése sem pénzügyi, sem más okokból nem levén lehetséges, az nem egyszerre vitétik keresztül, de a bizottság szükségesnek tartja, hogy a körülményekhez képest az I-ső kerület szervezése 1882. jan. 1-ig keresztülvitessek. Ajánlja a javaslatot elfogadásra. (Helyeslés a jobboldalon.)

Szederkényi Nándor úgy látja, hogy e javaslattal a katonai abszolút államok nyomába törekszik a kormány. Nem látja át, hogy ha a közbiztonság rossz, azt más uton, mint katonasággal orvosolni ne lehetne. A csendőrség katonaság.

Eltekintve attól: vajjon a javaslat az önkormányzat elleni merénylet-e, — szóló az aszimiláció rendszerének mondja a kormány emez eljárását. Nem fogadja el a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául. (Helyeslés a szélső balon.)

Tiszta Kálmán miniszterelnök: Nincsen és nem is lesz szándékomban mindezekre kitérni, a melyekre e javaslat tárgyalásának alkalmából, elmélkedésében a képviselő ur kitér. Azonban van egy-két dolog, a melyre reflektálni kötelességemnek tartom. Mindenekelőtt megjegyzem, hogy a képviselő ur idéző a multkor vitatkozásból, azzal vádol, hogy nem váltottam be szavamat, mert az enquetékben nem vittem be a csendőrség kérdését.

Nem tudom a napot ma megmondani, de jót állok érte, hogy azon viták folyamában a mult évben, a melynek egy-két stádiumára a képviselő ur hivatkozott, midőn jelezte, hogy az általános közigazgatási reform nem oly kérdés, a melyet hirtelen, rögtönözve megoldani lehetne, az országos rendőrség szervezését is azon kérdések közé helyeztem, a melyekre névze megígértém, hogy a mostani ülészek elején törvényjavaslatot fogok beterveztetni. (Ugy van! jobboldal.) Erre emlékszem.

Szederkényi (közbeszól): Hiez felolvastam a nyilatkozatot! (Zaj jobboldal.)

Tiszta Kálmán: Engedelmet kérek, egy beszédnek vagy egy hosszú vitának folyamából valamit kiragadni, az előbb mondottakat elmondani, a később mondottakat elhallgatni, ez nem helyes. (Közbeiktatások a szélsőbalról: Így tesz a miniszterelnök ur!) De menjünk tovább. (Halljuk!) Én ez enquetet összehívtam, és az összehívóban megmondottam, hogy a csendőrség kérdését miért nem tűztam ki kérdésszé, t. i. azért mert tekintettel egyes hatóságok felszólalására, ebben az irányban magamat köllőleg tájékozott-nak tekintettem. Az összehívóban felhívtam az

A földrengések krónikája.

Összeállította:

Bodor László.

(Vége.)

1719. május 25. Konstantinápolyban földingás. Nicodonia városa ekkor öt faluval együtt majdnem teljesen elpusztult. (Kal. 1721. Lőcső.)

1731. Chinában iszonyu földingás és árvizek. (Kal. Lőcső 1735.)

1733. Olaszországban Aneonában földingás. (Kalend. Lőcső 1735.)

1736. novemberben a Szilágyságban földingás. A hadadi várál nagyon meg lett rongálva. Sok ház összedőlt. (Dr. Pataky.)

1738. Erdélyben jun. 11. földingás, Szében, Brassó és Háromszéken volt leginkább érezhető. (Dr. Pataki Samu jegyzetei.)

1746. decemb. 7-én Erdélyben sok helyt nagy földingás. (Kal. 1749. Kolozsvár.)

1755. Földrázkodás miatt Lissabon csuszomlik.

1751. Konstantinápolyban földingás. Olaszországban szintén. (Massuet.)

1763. június 28. reggel 5 órakor Komárom alatt a föld erősen megrázkódott. A várfalai megrepedeztek, tornyok, templomok részint egészen leomlottak, részint megrongáltattak. Sok ember odaveszett. Ugyanezokor Magyarországon sok helyt volt még földingás. Az emberek világ végétől féltek. (Turóczi Pál.)

1787. Az Aetna ismét kitört.

1790. Az Aetna kitérés.

1810. Komárommegyeében földalatti zúgást hallottak, ezt göngye földingás követte.

1812. Amerikában a Mississipi környékén

értekezlet tagjait, hogy ha az általam kitűzött kérdéseken kívül bármely kérdésnek megbeszélését óhajtják, méltóztassanak megmondani, és én teljes készséggel fogom fogadni. (Szederkényi közbeszól. Zaj jobbról.)

Már. t. képv. ur, ha én esőndesen hallgattam meg a képv. urat még akkor is, midőn olyanokat mondott, a melyek bizony a legkevesebb józan ész bírálatát sem állják ki, kérem, hallgasson ki engem is. Mozgás (balfelől.) Hogy ezen szavaimat igazoljam, rögtön példát fogok felhozni. (Halljuk!) megjegyezve, hogy akkor, midőn én és mások alkotmányellenes, titkos türeklésekkel és hazaellenes bűnnel vádoltunk és ez szabad, senki sincs jogosítva egy olyan szót, a melyet most mondtam, mint a parlamentbe nem illőt, megbélyegezni. (Ugy van! — jobb felől. Mozgás balról.)

De menjünk tovább. A képviselő ur azt mondja, — szeretném szavait idézni — hogy ezen intézmény behozatala által kifordulunk az alkotmányból, hogy Európa gunyjárá tesszük magunkat. Azt mondja, hogy ha illet Oroszország vagy Törökország csinál, azt érti, de ez alkotmányos államban nem lehet.

No, hát t. képv. ur, én nem tudom, hogy a francia köztársaság alkotmányos állam-e. En ugy tudom, hogy az. De a szervezett gendarmeria, és pedig katonailag szervezett, és pedig a polgári hatóság alá sokkal kevésbé helyezett, mint ez, az létezik benne. Semmi esetre sem lehet tehát alkotmányellenes, vagy olyan, a mi által Európa gunyjárá tesszük ki magunkat, egy oly intézmény behozatala, a mely köztársaságban, a világ egyik legműveltebb népénél fennáll. Ily állítások tehát, ismétlem, csakugyan védelmezhetők.

A másik, a mit megakarok jegyezni, csak azért teszem, mert oly karó illet, melynek tagjai t nem szólhatnak. A képvis. ur azt mondja, hogy ha van hiba, az onnan van, hogy a rendőrség hadnagyait a főispánok nevezik ki, a kik nem a képzettséget, becstelenséget nézik, hanem kortéseket keresnek. (Igaz! balról.)

A t. képviselő urak erre azt mondják: Igaz! Hát először gondolják meg, ha azt tartják, hogy igaz, ezzel mit mondtak. Nemesak a főispánokat rótták meg, hanem — ha igaz, a mit hisznek — ez által a rendőri hadnagyok összes testületre hoztak megbélyegző ítéletet, mintha valamennyit a főispánok nevezik ki. Ez ellen a logika szabályai szerint bajos lesz tiltakozni. (Ugy van! jobbról.)

Meg kellene tehát gondolni mindig, hogy először nem helyes az országnak főbb hivatalnokait gyanúsítani, de még inkább nem helyes ug, midőn ezen gyanúsítás folytán nem csak ők, hanem az általuk kinevezettek érinti, kik közt számos igen derék ember van, gyanúsítatik. (Vége köv.)

BELFÖLD.

Marosvásárhely, 1881. jan. 16.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Városunkban a farsangot a ref. főtanodai ifjuság által rendezett bál nyitotta meg. A Transylvánia terméibe nagy és szép közönség gyűlt tegnap s mulatótt reggeli hat óráig. A vigalom a legkedélyesebben folyt le, s a rendezőség — melynek elén Tömősvári Ödön tanár állott — mindent megtett a siker érdekében. Nagy dícsérettel említhetem fel, — hogy a megelőző évekhez képest a fényszüszési mánia legalább 50 százalékkal csökkent, azok közül

három hónapig tartó földingás. A Missauri és Arkansas státusokban északról délre mintegy 70 angol mérföldnyire, keletről nyugatra pedig mintegy 30 angol mérföldnyi hosszúságra a föld lejjebb süllyedt, mely hely magis is „the sunk carenty“nak nevezetik. E hely egyszerűsége az árvíz miatt iszappal is ellepetett. Az 1811 előtti erdők fái, e száraz helyeken is, 1846-ban, levelek nélkül, kiszáradva állottak. A lapályt több, 10—30 sing hosszú, 20 sing mély repedés szakítja meg, melyet a földingás alkalmával feltelakodó füvén és iszap idézett elő. (Annales der Physic.)

1815. Fehérmegyében (M. org.) nagy földingás.

1823. január 7. reggel 4 órakor Máramarosban erős földrengés.

1827. Sziríában Aleppo városát a földingás megrongálja. (Nemz. társ. 841.)

1835. Amerika, Azsia, chinai birodalomban földrengés. („Vas. Ujs.“ 835.)

1835. Spanyolország Majorca szigetén jun. 16., 18. és 20. 3 nagy csattanás. (V. U. 835.)

1835. október 12. éjjel Calabriában nagy földingás. („Vas. Ujs.“ 1876.)

1836. Siliziában jan. 30. földrengés.

1836. jun. 12. Parmában gyöngye földrengés. Míadenfélle cholera. (Nemz. társ. 1840.)

1834. Csóka hegyén Fehérvár környékén földrengés. (Athenaeum.) Magyarországon cholera.

1842. Nyugatindia Haiti szigetének azon a felén, hol nincs tűzokádóhegy — földingás. („Vas. Ujs.“ 1843)

1843. Az Aetna kitör másodszer.

a veszedelmes, czafosat uszályokból alig lehetett imaguli látni. Az egyszerűségre a szép számmal megjelent vidéki arisztokratia adott jó példát első sorban.

Hölgyek közül jelen voltak a többek közt: Gr. Tholdalagi Anna és Eliz, Máriaffy Albertné, Tholdalagi Viktor grófné, br. Kemény Domokosné leányával, Matskási Juli, gr. Lázár nővérek, Tolnay Reginaldné, Wesselényi báróné, Si-mén Vilma, Papp Marika, Orbán Ilona, Csiki Fáni, Antalffy Róza, Güldner Mari, Szabó Istvánné, Csiki Lajosné, Finta Gizella, Steibl Piroška, Hajdu Janka, stb. stb. — A négyeseket cirka 80 pár táncolta, — az est fénypontja a fűzértánc volt, melyet Jeney Zoltán és Scheitz Vilmos előtánczosok kifizetően rendeztek.

A bál jótékony célra rendezetvén, fel-fizettek: Br. Bálint Józsefné, mint háziasszony 100 fr, Gróf Toldalagi Vietorné, mint helyettes bálanya 25 fr, Dr. Antal László 5 fr, Dr. Dossa Miklós 5 fr, Desbordes Agut 5 fr, Bömes Gyula 4 fr, Horváth Gáspár 3 fr 50 kr. Szentiványi Kálmán alipán 3 fr 50 kr, Máriaffy Albertné 2 fr, Ajtai Mihály polgármester két forint, Br. Kemény Domokosné két forint, Fejérvári Károly 1 fr 50 kr, Özv. Bodola Sámuelné 1 fr 50 kr, Papp Máté 1 fr 50 kr, Kerekes Sámuel 1 fr, Güldner Nándor 1 fr, ifj. Bedőházi János 1 fr, Bihari Sándor 1 fr 50 kr, Csiki Gerő 1 fr, Sándor Kálmán 1 fr, Csiki Lajos 1 fr, Csiki Károly 50 kr, Steláni Lajos 50 kr, Eckvert József 50 kr, Vertán István 50 kr, Gál Béla 50 kr, Fekete Károly 50 kr, Tausik B. Hugó 50 kr, Máriaffy Albert 50 kr, Valaki 40 kr, Valaki, 10 kr.

Általános bevétel	516 fr 69 kr.
Kiadás	284 fr 9 kr.

Tiszta jövedelem, melynek fele a Mentovich Ferenc-féle alap fele az ifjuság olvasó egy-let javára fordítottik: 231 fr 90 kr.

A helyi zenekedvelők egysülete és a Dalkör által rendezendő két házias tánczos estély e hó 29-én és febr. 19-én lesz megtartva. r. l.

Csikszereda, 1881. jan. 16-án.

(Egysületek. Szalmatűz. Műkedvelő előadás. Kö-zöny a közönség részéről.)

Mint minden kis városiak, ug mi is meg-lehetős szűkben vagyunk a nemesen mulattató és szórakoztató alkalmaknak; pedig annyi egylet, annyi társulat van városunkban, hogy számot tennie derekabb számban levő városban is. Hogy mégis csak nagy ritkán kerül alkalmunk nemes szórakozásra: az társadalmi életünk jellemző kisvárosiasságában leli magyarázatát. Egy kis-városi közönség sokkal válogatosabb és köve-telőbb bármely világjáró közönségénél. Érdek-lődése szalmatűz, pártfogása fűst, méltánylata pára és buzgalma télí köd. Ha valamely új egy-let vagy társulat alakul: annak eső fellépései alkalmával, — ha mulatságokat, estélyeket vagy előadásokat rendez, — csak ug hemzseg a kö-zönség; de már a harmadik és azutáni fellépé-sei, tul esnek az érdekességen, nem bírnak to-vább vonzerővel — s beadhatja a kulesot. Második éve, hogy városunkban nőegylet alakult. Első fellépései alkalmával oly nagy közönség gyűlt össze vagy kétszer, hogy a nagy érdek-lődés majdnem a terem falait nyomta szejjél. Ezelőtt néhány héttel megint rendezett egy jó-tékonyezelű estélyt — s az eredmény meggyő-zte az egyletet, hogy jobb lesz napirendő térti az ezutániak felett.

ROMÁN KÖZMONDÁSOK.

(Folytatás.)

A tyuk nem ott tojik, a hol kotko-dácsol.

*
Először ki kell gondolni, azután szabni.

*
Ma gondolkozzál a holnapról is.

*
A ki sokba fog, keveset végez.

*
Nem cigánykodom, isten. ha tudod, mit gondolok.

*
A ki haza gondol, mikor utazik, el-veszti kucsmáját a vásárbán.

*
Az ember gondolatja pokol és mély-ség, melynek feneke nincs.

*
A kertelésnek szeme, a falunak fü-le van.

*
A jó támással bíró kertelést a vi-har be nem dönti.

*
El se ért az árakhoz s már ugrani készül.

*
Az ároknál behunyja a szemét.

Közi:
Moldován Gergely.

(Folyt. köv.)

Az ezelőtt évekkel alakult műkedvelő-tár-sulat, néha-néha jelt ad magáról. Egy-egy elő-adást rendez. De a közönség oly megfoghatlan hideg pártfogásban részesíti, hogy megesik a szíve az embernek, az önzetlen fáradozás ily rideg méltánylásán. Tegnap este volt a társulat huszonkettedik előadása. A „Czárno fog-lyát“ adták. Igazán oly igyekezettel, oly becsü-lést érdemlő szorgalommal volt a darab össze-tanulva és előadva, hogy becsületére vált volna bármely vidéki kenyér kereső, kóbor társulat-nak. De a közönség azért hiányzott. Mint mond-ják, az egész bevétel 20 frtot (mond husz to-riátot) tett, a mely pedig nem elég csak a napi kiadás fedezésére sem.

A czárnót Gözsy Julesa, Waloff grótot Sprentz György, Petrowot Péter István, Feodo-rát Enyeter Berta, Razimowskyt Lakatos Mi-hály, Ivánt Antal András játszották; mindany-nian helyes felfogással, találó alakítással és összhangzó eredménynyel. A rendező (Lakatos Mihály) köszönetet érdemel nemes buzgalmaért és önzetlen fáradozásaiért. Valamint az egyes szereplők is elég érdemet tettek rá, hogy a kö-zönség által megtagadott méltánylást és közö-netet nyilvánosan fejezze ki

egy érdektelen.

KÖZEGÉSZSÉGÜGY.

A vízvezetés, csatornázás, illet-ve talajszáritás, az emésztet és a hu-ladékok (szemét, mosóvíz, esővíz stb) kezelé-sének kérdéséhez Kolozsvárt.

(Folytatás.)

A források november és decemberben né-mileg megfogynak, ami az őszi rendszeren eső-kályobb vizállás következménye. Száraz meleg nyáron már szeptemberben észlelhető az apadás. Ilyenkor a hatóság falragaszokkal figyelmezteti a lakosságot, hogy kímélje a vizet és egyszer-s-mind annak árát pár százalékkal főlebb emeli, hogy e módon is a takarékoságot előmozdítsa. Mig ellenben bő viz idején az árát leszállítja s kihirdeti, hogy tartózkodás nélkül használhatnak el több vizet. Ezen eljárásnak közegézségügyi fontossága van, mivel a bőséges víz alap-föltétele a tisztaságnak sezezeleg együtt az egészségnak. (Fodor.)

Amint a kristálytiszta források elhagyva sziklaágyaikat napvilágra jőnek, nyomban viz-hatlan fálak vannak körülfevé, mely az összik-lávai közvetlen összeköttetésben levén, a forrá-sokat minden oldalról a szem s kéztől elzárja s a hozzáférhetős csupán e czélra szolgál záros vasajtón lehelesség. Innen indul a zárt vízveze-ték, melybe 500—1000, méterenként elhelyezett tornyocskákon — melyek szintén vasajtók gonda-san zárnak, át lehet lejutni. Ily gondos elzárás mellett ug teszi meg a viz 12. mérföldnyi útját, hogy üdéségből és kristálytisztaságából mit sem veszít. Még csak egy fűszál vagy falevélet sem juthat bele: sőt még a por sem, mert a tor-nyocskák ablakai sűrű rostállyal borítvak.

Tulajdonképp ott forrik e viz, a hol Bécs mellett a nagy gyűjtőbe ömlik. Jellemző tiszta-ságára nézve, hogy midőn a gyűjtő egyik új szárnyából a vizet a mult tavaszkor hét hónapi használás után lebocsátották: csupán 4. azaz négy köb láb tiszta homokot voltak képesek annak fenekekén összeszedni: ami pedig szintén nem az ott fordult vízből származott, hanem az új yakolás feltöltéstől hullott le, mivel most első ízben volt benne viz, mert két új szárny a megelőző nyáron készült volt el.

A vízvezető csatorna 4 láb széles és 7 láb magas belvízállag bír, ug, hogy benne kényel-mesen végig lehet menni. Feneke lapos, teteje boltozott. Benn azonban setét van, mert a tor-nyocskák csak lejáróluk és szelelőktől vannak építve, nem pedig világításra is. Falazata egy-általán vízhatlanul van építve; nemesak azért, hogy a jó viz belőle netán ki ne szivárogon, hanem és főképen azért, ne hogy kívülről jusson bele tisztátalan viz, más nedv vagy valamely ártalom. Anyaga a szentit váltakozik, hol milyen jobb építő anyagot kaphattak. Nehol merőbe szilárd kövekből, más helytt téglából van építve. Természetes esése van eredő pontjától odaig, mig Bécsen fölt, Schönbrunn mögött a regényes fekvésű Rosenhügel (rózsadomb) el-helyezett óriás víztartót el nem éri.

Mint mondtam, a Kaiserbrunnen forrás a tenger színe föltt 523 méter magasra fekszik; a rosenhügel nagy víztartó tükre pedig 262 mé-ter magas. A különbség tehát a kettő között, vagyis amattól idáig az esés 261 méter, a mi-ből egy kilométerre jó 2-9 méter, azaz egy folyó méterre 2.9 milliméter esés. És ezen szelid esés mellett folydogál a víz forrásától a nagy víztar-tóig; ami által az van elérve, hogy a surlódás csekély levén, a víz a vezeték falait nem hor-zsolja. Még nagyon szelidíve van ezen abszolút esés az által, hogy a vezeték nem nyilegyenes vonalban húzódik végeig, hanem szelíden kanya-rogva követi a völgyek természetes hajlásait s így mintegy kigyózza halad.

A völgyek mélyedéseit s a hegyek hágá-sait azonban épen nem követi a vezeték, hanem mindenütt igyekezik az egyenletes esést meg-tartani; sehol fölfelé nem halad.

De e körülmény épen az, ami nagyon sok költséget okozott a kivitelnél. A hegyekbe be-

kellett mélyeszteti a vezetéket, mig a völgyek, árkok, mélyedések és hasadások felett helyen-ként igen jelentékeny magasságban tartani. A mit föltésekkel, melyek a rekkanásnak nagy mérték-ben ki vannak téve, eszközölni nem lehetett, hanem csupán csakütmör kölébakkal, melyeket nagyon erősen és terjedelmeseknek kellett épi-teni, mivel maga a vízvezeték tömbje, hozzá vé-we még a benne folyó vizét is, igen nagy sulyt képvisel.

A vezeték terjedelme, illetőleg falazata, a hol földben megy, valamivel vékonyabb, de a hol szabadon, völgy felett halad el im ez: bel-világa szélessége 4 láb, mindkét oldal-fal 4 láb vastag, együtt az egész csatorna külső szé-lessége tehát 12 láb. Feneke szintén 4 láb vas-tag. Boltozata 2 láb, de fedve vízhatlan mész-réteg és kőlapokkal. Az egésznek terjedelme tehát ug mint sulya, tetemes. E suly és ter-jedelemhez arányított testes kőoszlopok tartják a nagy terhet, melyek egymástól 15—20 mé-ter távolságban, helyenként 10—20 és több mé-ter magasságig emelkednek, sőt néhol emelet-le-sékké válnak és egymással két öl széles és 3 láb vastag pontosan összeállított téglaboltoza-tokkal kötvék össze, a mely hatalmas boltívek biztosan tartják a fölttük elvonuló vezetéket.

E hatalmas oszlopok boltívek, maga az egész vezeték különféle benyomást tesz a szem-lőre; majd szelid, majd imposans, majd ijesz-tő képe van, a vidékek és körülmények szerint.

Itt egy puha völgyben ringatótt falucska felett mint óriás kigyó, vagy száz lábú hernyó húzódik el, melynek templomtornya sem ér oly magasan, mint ez óriás híd ivezetel. 60—80 ilyen Colossal is, ugyannyi torony vastag-ságu lábakon kanyarog végig a völgyön s a falu vagy városka fölött, hogy eltűnjék ujra a föld gyomrában és mértőföldnyi uton többé me-ne lásd. Tekin élyes íveit által házak, bollog kis lakok, csinos udvarok, mosolygó kertecsek s viruló szántóföldek fekszenek nyugodtan. Mig amott a borzasztó mélységek és meredek szikla ársók, zúgó hegyipatakok fölött emeletesen nyulnak föl az oldaltámlákkal megerősített lá-bakon egyháza helyezett merész boltívek, hogy kedved volna kérdezni: miként lehetett itt épi-teni, állást csinálni?

Kissajátva csak az a hely van, a hol épen a vezeték fekszik. A hol a föld alatt ha-lad, fölötte szántaknak, szőlőt mivelnek.

A Rosenhügel — rózsadomb — nevezett lankás hegyen épített víztartóba (reservoir) öm-lik a forrásra szabad folyással. Ezen víztartó egy óriás medence, melynek alapterülete 10,000 □ méter (2800 □) belvilágának magassága 3 öl. (5-68 méter) Benne a viz 2 öl magasan (3-79 méter) állhat és ily mélység mellett 670,258 akó, (37,932 köbméter) férjül. De leszámítva a boltíveket tartó oszlopok tégfogát, 550—600 ezer akó (31—34 ezer köbméter) vizet képes befogadni. Az egész medence be van boltozva, a boltozatokat 4 láb vastag, egymástól 2 öl tá-vol álló oszlopok tartják. A boltozatok 1 láb vastagok, 16 centimeter vastag beton réteggel, erre pedig 75 centimeter magas földléd vannak borítva, melyre gyp, rozsatök és egyéb dísz cserjék vannak ültetve. Helyenként 1 méter ma-gas szelelő csők alkalmazzák, valamint vastag üvegöl világító kerék ablakok, melyeken át derengő félmohály terül el bent az üregben. A medence feneke egy sor téglából és erre teri-tett beton-rétegből áll, mely portland cementtel van fénylőre simítva. Itt is minden fal termé-szetesen, vízhatlanul készült.

Díszes pontonát át, melynek homlokzatán remek jelképes faragványok díszlenek és az épi-tés évszáma 1873. láthatók, — előcsarnokba ju-tunk, melyből második ajtón át lépünk a tulaj-donképi víztartóba. E kettős elzárás a külső hő-mérsék ingadozását igyekszik kirekeszteti a víz-tartóból.

Ezen víztartó tükre 262 méter magas a tenger színe felett, 88 méterrel (278 láb) áll magasabban, mint a Duna-csatorna 0. pontja, mely körülbelül 174 méter magas.

Nagyon meglepő az idegenre nézve, midőn belép e különös üregbe; nem pincze, nem sir-bolt és élet van itt, igazán pezsgő élet s ez az ellentét épen az utóbiakkal. Mig ott néma csend honol, itt halk moraj van; mig ott ned-ves, bűzös, dohos a levegő, nehéz és kellemet-len a légyrélet: itt tiszta, tisztá, penészszag nincs, szinte óhajítja a kebel az itteni léget.

Midőn belép az ember, a tartózkodás és idegenkedés némi érzete fogja el egyelőre; mit a félmohály, a hűvös, majdnem hideg levegő s az egyszerre csaknem beláthatlan nagy üreg okoznak. Óvakodik az ember rámenni a vékony vaskarzatokra, midőn lábai alatt majd zuhog, majd élénken fül, majd nyugodtan terül el az óriás víztömeg, melynek színe sajátságosan ké-kes mindentől, melyet sehol sem zavarnak meg a beletüközölő különféle tárgyak viszaadott színei — mint azok a szem a szabadban levő tavaknál hozza szokott — mivel itt nincs, mi visszatükröződjék, csak az egyhangu boltozat borul rá néhékiesen. Tisztaságát nem lehet sem-mihez hasonlítani, olyan, mint az áttetsző jég-tömeg, de nem az, mert mozog és neszt ad s a lábnak támpontul nem szolgál.

Az a genialis berendezés, melylyel a víz-járása szabályozva van, egyik legszembeötlőbb

bizonyítéka annak, mennyi szorgalommal s mély-elműveléssel van itt értékesítve a tudásnak és ta-pasztatlásnak együttesen minden eddigelő szer-zett vívmánya. Ugyanis nem elégedett meg az-zal a genialis tervező, hogy a roppant üreg egyik végén a frís viz be, a másikon pedig a bent levő szakadatlanul kifolyjon s e mozgás által meg-megújulva váltakozzék az egész tö-meg, hanem ő azt akarta, hogy annak egyetlen gőmböckéje se maradjon soha nyugton. Ezen szakadatlan és mindentűvé kiterjedő mozgását a viznek a következő módon éri el: a medence U alakú, melynek két szára között levő görbü-letébe ömlik be a víz a hegyekből jövő veze-tékből és pedig pár lábnyi eséssel; ezen esése által meglehető s zajt támaszt és az alatta levő vizet lobogó mozgásba hozza, mi közben nagy mennyiségű nagyobb és apróbb légbolyagok bugyognak föl, fehér habzástól kísérve, a kékes színű vízből. E közép részből aztán szilipszerti rekeszeket át egyenlő mennyiségben kettéle ömlik a víz, mint egy malom-zsilipnél; ezen két esés által még nagyobb zaj támad s gyors moz-gással halad tova az egész víztömeg, mint egy kisdold folyó, mindkét oldalra az U alak mind-két szárának végéig egyenes irányban, a hon-nan azonban már nem tér vissza egyenes irány-ban, hanem jobbról balra kigyózó mozgást kénytelen tenni, mi által sebességéből annyit veszít, hogy mikor már az U görbületéhez is-mét visszaérkezik, a víz állani látszik, felszíne valóságos tükör, melynek két öl mélységű fene-kén a gombostűt meg lehetne látni. Így ér víz-sza mindkét oldalról a víztömeg ujra az U gör-bületébe, de már nem egyesülhet az ottlérő vá-laszfal miatt a buzogó vízzel, hanem két nyí-lasban kijut a vízvezetéből, hogy az elvezető csü-vekbe jusson. E két nyílás előtt erősebb vasos-tély és sűrű drótfonadék van alkalmazva abbeli elvígázatóból, hogy ha talán mégis magában a medencében, a járókelőktől például paléza, vessző, szívarvég vagy akármely tárgy jutna önkénytelenül a vízbe, az ott fennakadjon.

Ezen legegyszerűbb (minden gép vagy más mozgató erő nélkül), de épen azért legez-el-szerűbb, a szó valódi értelmében eszes módon való mozgásban tartásával a víztömeg minden részecskéjének leghívebben van utánozva a ter-mészet egyszerű célzertsége. Tudniillik: egy-részt meg van gátolva a viznek állás követke-z-tében lehető ugynevezett pessedése (stagnálása); másrészt nem állhat elő az a jelenség, mely a frís viznek például egy pohárban állásánál ész-lelhető, t. i., hogy az üde állapotában benne foglalt légnemű testek az élyen és a szénsa-vány apró bolygacskák alakjában a falakra lera-kodjanak, a minek következtében — ha hideg is — lanyha lesz a szelvéstől üdítő erejét.

Az eddig leirt, minden tekintetben gyöko-r-lati szerkezetek segítségével a víz ugyanazon állapotában jut a zárt csövekbe, melyben a for-rás tövébe volt, azaz: e z most is t d e f o r - r á s v i z. Ezen tul pedig változás nem érheti, mert légmentes csövekben át jut el odaig, hol, példán valamely elegans kávéház termében közvetlenül a szomszias vendég ivópoharába bocsátatik a művészi kivitelű medenceze fénylő tisztassága csüvjából, midőn a pohár egyszerű megizaad, mintha épen a forrásból merítették volna meg.

Mielőtt a csövezeteken tovább követelnék a vizet: néhány adatot említek még föl a víz-tartóról.

Azon napon, melyen utolszor voltam bent e víztartóban tapasztalataim kiegyesítése végett, tehát 1880. május hó 26-ikán, 23 és ¼ ed hü-velyk magasan jött a víz a hegyekből a veze-tékben és ezt a feltűnyelő hivatalnok Winkler ur 700 viznek mondá. Ugyane napon 400 egész 700 ezer akó vizet bocsátottak el fent a forrá-soknál mint fölösleget: itt helytt pedig a víztar-tónál szintén két helyen ment ki a patakban a víz. Mert Bécsben nem volt többre szűkség.

A fenírt napon bejött a havasról a víztar-tóba egy millió és 470 ezer akó viz. A meg-előző 24 órában pedig egy millió és 458 ezer akó.

Ezekből látható, miként ha Bécs még egy-egyszer akkora város lesz is, mintsem amekko-ra most, ezen vízvezeték akkor is bővön ellát-hatja.

Dr. Salamón.
(Folyt. köv.)

Marhakereskedelmünk érdekében
tekintélyes erdélyrészi birtokosok a következő kérelmet nyújtották be a földmívelési miniszteri-umbaz:

Nagy méltóságú magy. királyi föld-művelés és kereskedésügyi Minis-ter ur!

Kegyelmes urunk!

Hazánk első sorban mezőgazdasági ország lévén, saját jól fellogott érdekünkben is, hazaifui kötelességünknek tartjuk minden kormányi intéz-kedések lényegét, horderejét s következményeit éber figyelemmel kísérni, a melyek mezőgazda-sági állapotainkra közvetlenül vagy közvetve — kihatnak.

Méltán tekinthetjük ilyennek azon intézke-dést, melylyel a szerbiai és oláhországi szarvas-marhának a magyar piacokra való szabad be-hozatala lehetővé tétetett,

E körülményt hazai szarvasmarha-tenyésztési, mezőgazdasági, gyáripari s következőkép nemzetgazdasági szempontból a magyar gazdaságra kiszámíthatatlanul károsnak, valóságos egyiptomi csapásnak tartjuk, a következő indokokból:

a) a szerbiai és oláhországi szarvasmarha az ottani kezdetleges gazdasági viszonyokhoz képest az agricultura által igénybe vett óriási kiterjedést lefedők minden belterjesebb gondozás és költség nélkül, ugyeszlóval vadon, tehát ingyen terem, tenyészt s nő fel a szerb vagy oláh gazda részére, míg a magyar gazda com-malást birtokán, melyről a körülmények által kényszerített intenzív gazdálkodás a legelőt már csaknem teljesen kiszorítja, pénzt érő s pénzbe kerülő szénával, sőt mesterséges takarmánnyal drága cseléd gondozása mellett nevelheti fel láb-as jószágát.

Ily körülmények közt bár kitűnő minőségű, de drága szarvasmarhánk a vásári szabad ver-senyt semmikép sem állhatja meg az aránylag silány minőségű, de tenyésztési indokokból ha-sonlíthatatlanul olcsóbb szerbiai és oláhországi szarvasmarhával.

A vásári verseny e kedvezőtlen volta köz-vetlenül a gazdálkodásunknak a szarvasmarha-tenyésztéstől való visszavonulását s örvendtes virágzásnak indult szarvasmarha-tenyésztésünk szükségképen hanyatlását vonja maga után.

Kétszeresen sújtják e kétségbevonhatlan következmények Erdélyt, melynek közönsége a sajátlagos territorialis viszonyok által határozot-tan utalva van arra, hogy gazdálkodásának suly-pontját a marhatenyésztésre fektesse. Megértette Erdély gazdálkodásának ez utalást, és a marha-tenyésztésre oly gondot fordított, hogy — miként a legutóbbi három év tapasztalata bebizonyította, a fővárosi szarvasmarha-piaczot, Erdély a legjobb minőségű s nemcsak elégséges, sőt felesleges mennyiségű szarvasmarhával volt képes ellátni.

Tönkre kell tehát jutnia szarvasmarhate-nyésztésünknek, kereskedésünknek is, a legérze-kenyebben károsodnia gazdálkodó közönségünk-nek, ha hazai láb-as jószágaink a tömeges és ol-csó szerbiai, illetőleg moldva-oláhországi szarvas-marha által a városról leszorítottak.

De még ha a ránk néző biztos vereség-gel végződő versenytől nem tartanánk, okor is káros volna az idegen, különösen pedig a szer-biai s moldva-oláhországi szarvasmarhák szabad behozatala s árulásának tört nyitni, mert midőn hazánk kitűnő minőségű, kellő mennyiségű s — a mi mindenkifelelt figyelembe veendő — a keleti marhavészől, önmagában teljesen mentes szarvasmarha állományával rendelkezik: akkor az idegen állatoknak határainkon való beho-csátásával saját szarvasmarha-tenyésztésünk tönk-re-tétele mellett egyebet el nem értünk, minthogy a betegséget legnagyobb részt magában viselő idegen állatok által saját, tiszta szarvasmarha állományunkat inficiáljuk s ezzel, valamint a baj elszigetelésére szükségessé válható korlátozások-kal megkárosítjuk úgy az egyes gazdákat, mint közvetve a gazdálkodásunk egyetemét, mert mi-nek tenyésztésen a magyar gazda költséges szarvasmarhát, ha a mellett, hogy a piacokon a vevők csak az olcsó szerbiai és moldva-oláh-or-szági marhát keresik, még attól is rettegnie kell, hogy az idegen állatok által behurcolhatott keleti marhavész gyógyítása miatt drága marhái lebunkóztatnak? E félelme pedig annál alapo-sabb leendő, mert a határokon alkalmazható rend-szabályok sikere részint a közegek megbizhat-lanságán, részint az idegen üzrekek furlangosá-ságán igen könnyen hajótörést szenvedhet, de meg ha hazánkban a keleti marhavész mutat-kozott, az még eddig minden egyes esetben Szerbiából vagy Moldva-Oláhországból csempé-szett be hozának.

b) Ha a szarvasmarha-tenyésztés ügye is kedvezőtlen stadiumba tereltetik, ez hazánkban szükségképen a szarvasmarha-állomány keves-bülését vonja maga után, — ám de az okozo-tók láncolata tovább foly, — ha a szarvas-marha-állomány csekélyebb, akkor el kell ha-nyagoltatnia a föld megmunkálásának, szenved-nie kell a már-már végsőig kimerített gazdasági talaj javításának, csökkentenie kell a gabonater-melésnek, s fogynia a gazda különben is nagyon bizonytalan jövedelmének.

Ebben áll a szerbiai és moldva-oláhországi szarvasmarhák beo-csátásának hazánkra nézve mezőgazdasági káros volta.

c) Korántsem ily lényeges, de a szóban forgó intézkedés elintézésére önmagában is elég-séges azon körülmény, hogy a gyári hulladé-kokat vágó marhahizlálásra használó több ne-vezetes gyárunk csak úgy állhat fenn, ha rend-szeres jövedelmét a hizlalt marhák eladásából folyó nyereséggel egészíti ki. Igen, de ha pia-czaink olcsó szerbiai s moldva-oláhországi sarvas-marhával árasztatnak el, gyárosaink malátái-nak kelete nem leendő, a hizlálási üzletből folyó s bőlesőjében levő gyáriparunk mellett elkerül-hetlen mellékjövdelemétől gyárosaink elesnek, s kénytelenek gyártásukat beszüntetni.

d) A szerbiai s moldva-oláhországi szarvas-marhának hazánkban való szabad elárulítása hazai marhatenyésztésünk nyereséggel való üz-betését lehetetlenné teszi, a gazdálkodásunkat — különösen Erdélyt — megfosztja legmegbizha-tóbb, illetve legfőbb jövedelmi forrásától, — to-vábbá

apodicticus szükségességgel megapasztrván a szarvasmarha-állomány létszámát, csökkenti a gazdálkodásunk agriculturalis erejét és gabona-termeltetési képességét, nemkülönben nehezíti a gyártásunk fenntartását, —

s mindezekkel csökkenti az adófizetési ké-pességet, elősegíti az elszegényedést s hatvá-nyozza a minden bajaink alapjául tekinthető financialis misériát, úgy, hogy méltán elmond-hatjuk, miszerint a panaszlott rendszabály éle halálos csapást mér nemzetgazdasági boldogulá-sunk fájának szivgyökerére.

Röviden s egyszerűen fejtők ki — nem nézetünket, — hanem az idegen szarvasmarha behozatalának elkerülhetlen káros következmé-nyeit, s miután ezen alázatos előterjesztésünk-ben csak röviden érintett magán s országos ér-dekek tétesebb méltatását bizalomteljes meg-nyugvással bizzuk Excellenciád bölcsességére, — alázattal esedezünk:

méltóztaték a szerbiai és moldva-oláh-or-szági szarvasmarha szabad behozataltát és elár-u-sítását, úgy az egyeseknek, mint az ország egyetemének jól felfogott érdekében — hova-hamarább beszűntetni.

Br. Huszár Károly, br. Bánffy Dániel, br. Bornemissa Károly, Szabó József, Bokros Elek, br. Bánffy Albert, gr. Bethlen István, Simó La-jos, gr. Bethlen Gergely, Szarvadi Pál, Sigmond testvérek, Benigni Sámuel, Gaál Gyula földbir-tokos, Gajzágó Antal bérő, Korbuly Bogdán birtokos, Voith József birtokos, Berde Móza, gr. Teleki Miksa örökseinek nevében, Horváth Bertalan jószágigazgató, Nemes János a br. Josika Lajos ő excellenciája megbízottja, Áron Mihály szesz-gyáros, Schwartz Mózes szeszgyáros, Brunner Izák szeszgyáros, Bocskor Albert, Pap Ferencz, Weis Mór, Bodor Pál birtokos és jószágigazgató, Retegyi Sándor birtokos, Hirsch Jakab földbirto-kos, Filep István birtokos, Jakobi Jakab birto-kos, id. Sabin Lukács birtokos, Sabin Joachim kereskedő, Bodor Károly birtokos, Török József birtokos, Bándi József birtokos, Gogomán Antal birtokos, Osztián Antal birtokos, Boér János bir-tokos, Hodor Károly birtokos, Hirsch Áron bir-tokos és szeszgyáros, Lemény János birtokos, László Lajos birtokos és szeszgyáros, László József birtokos és szeszgyáros, Placintár Dávid birtokos, Simai Gergely, idősb Szappanyos Mik-lós, Govrik Tiivadar, Gajzágó Ferencz ügyvéd és birtokos, Todorfi Kristóf, Pap testvérek ke-reskedő, Kepri Todor kereskedő, Esztégár Todor kereskedő, ügyv. Duha János földbirtokos, Bog-dáni István földbirtokos, id. Bodor Bertalan, ifj. Gajzágó János kereskedő, Banyai Károly keresk., ifj. Simai Gergely birtokos, Azbej Jakab keres-kedő, Mártenfi János birtokos, Bándi Lajos pán-czélesohi birtokos, Dragomán Manó kereskedő, Bodor Lajos, Nyegrutz Jakab, Nyegrutz Dani, Simai Miklós, Izák Miklós, Esztégár László, Novák Lajos, Moldován Simon birtokos, Pernit Domokos, ifj. Turtza Lukács, Flórián Antal, Hrobonyi Pál, Esztégár János kereskedő, Dre-her Bogdán birtokos, Novák Károly birtokos, Nyegrutz Jenő, Áján Joachim, Ábrahám Ze-chár Pál testvérek, ifj. Banyai Todor, Bokros Lajos, gr. Kornis Victor, Kovács Samu, Voith János, br. Bánffy Dezső, Goldstein Dávid, Hirsch Lipót, Lészai László, Krémer Samu, Voith Ge-r-gely, Boosánczi testvérek, Tüzes Karáson, Jan-eső Mihály földbirtokos, Tüzes Todor birtokos kereskedő, dr. Almai Ferencz, Bajnóczy Gyula, Hirsch Kálmán décsi marhahizláló, Tauffer La-jos birtokos, Tatrossi Mór, Szentmariay Lajos, Gogomán Ferencz, Simon Kálmán.

APRÓ PUSKATÚZ.

Két választó párbeszéde.

A. De hát, ugyan, miért korteskednek olyan keményen a kicsi Béhazi mellett?

B. Hogyne, mikor az apja olyan derék ember, hogy a három esztendőre haszonbérbe kivett földem után elengedi a bért!

A. Az már más.

A két szürke a választás egész napján jár-ta a Monostor- és szénüezsákat.

Valaki azt jegyezte meg, hogy Weisz Mór és társai, mint a szesz-árulási jog haszonbérlei, értesítendő voltának, hogy a két szürke szesz-csempészetbe elegyedett. Szerencsére, hogy sem a tarka, sem a szürke ló nem fizet vámat Tordán.

A kicsi Béhazi minden jogtudósága*) és jogtudományi írói mivolta mellett sem tudta, hogy a ki adót nem fizet, bizottsági tag sem lehet. Remélhető, hogy mire a közigazgatási jog-ról írt(ott) munkája második kiadást ér, akkor-ra majd fölfedezi az 1870. XLII. t. cz. 20. §-át is.

Azt mondják, hogy nem annyira a Szent-es, vagy Benkő, hanem inkább a Biasini vá-lasztói örülnek e §. fölfedezésének.

Számítanak megint egy kis lében-re.

A papa azt mondja, hogy ő már csak tisz-t-

*) Csak politikai s nem jogtudományi! A puska-túzó is, úgy látszik csak annyit tud arról, mint az a vigkedv választó, ki a választás napján azt kunyogatta a piaczon: „Nekünk csak Biasini orvos ur kell! Eljön az orvos ur!”

tartója a kicsi Mukányinak, a ki a család dicső-ségét lesz megalapítandó.

— De úgy látszik, ő is olyan tisztartó, a ki nem csak a hasznát húzza, hanem az adót is maga fizeti a gazdája jószágja után.

De hát a kolozsvári adó-kivető bizottság figyelmét hogyan kerülhette el egy két éves ház-tíz tartó gazda? Vagy tán már adóhiva-lunk is a cliqué szolgálatába állt s e választás meghiusítása tekintetéből hagyta ki ifj. dr. K. Biasini Domokost az adó-fizetők sorából?

A király egyetemünket alapító levéllel tűn-tetvén ki és saját nevének czimét adományoz-ván a Kolozsvári Alma Maternek: a város hála-feliratot készült intézni az alapító Felsőházhoz.

Az új tiszteletbeli Főjegyző most kithet, a felirattal, magáért.

A pennás emberek ágiója emelkedik — jó tiszteletdíjra számíthat egy kis accidenz-munka fejében.

Egy ács-mesterembert vasárnap egy po-hár borral kínálnak.

„Inkább egy pohár papamorgót kérnék, mert három napja annyi bort ittam ingyen, hogy tor-kig vagyok vele, pedig választó sem vagyok“...

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. jan. 18

Helyi hírek.

— **Gr. András Gyula** tordamegyei jószágán fekvő hedsdái havasait szarvasokkal szándékozván benépesíteni, a törzs-állatok első szállítmánya tegnapi haladt át helybeli vasuti ál-lóházunkon. A mármarosból érkezett gyönyörű példányu tenyésztő-állatok, egyelőre két pár, melyet még ez idén további nyolcz pár fog követ-ni, czél szerinti rekeszekben elhelyezve haladt át ál-lomásonkon s bocsáttatott el a szakszerűen be-rende-zett tenyésztő helyen, hol számukra külön lakó- és őrház építették, hogy visszaidézhető le-gyen országársztunkba az a vad-állomány, amely a fejedelmek ideje óta egészen kivesztett, holott egykor a nemes férfas mulatság gazdag gyö-nyörűit szolgáltatá. A gróf mult őszön körünk-ben időzvé, személyesen tette meg e czélra vo-natkozó intézkedést s most már foganatosítat-ja is tervét, mely különösen a trónörökös görög-nyi vadászterületével kapcsolatban válthat idő-vel nagy-jelentőségűvé.

— **Nemzeti színház.** A vendégszerep-lések idejét érjük. Csak most tapasztalt meg Fáy Szerena kisasszonyt s tegnap Dömjén Rózsa k. a. lépett fel a Proletároknak s ma Zilahy ur fogja bemutatni magát. Az igazgatóság egyszer nagy rejtélyesen megsugta, hogy e vendégszere-peltetések „részben“ szerződöttési czélból történ-nek. Nem tudjuk mennyiben alkalmazható ez a „részben“ az eddig szerepeltek az ezután fellép-endőkre. Tudunkkal ma nálunk csak egy sze-repkör betöltetlen, a női tragikáé, mely Kéler Ilona szomorú halálával tölthet meg s melyet ör-vendenénk, ha olyan méltó nőd töltene be, mi-lyennek Fáy k. a. tanultak ismerni. — Ha Döm-jén Rózsa k. a. szerződöttési czélból lépett e fel? nem tudjuk s így egyszerűen konstatalhat-juk, hogy tegnapi debutozása elég jól sikerült. A kisasszony bájos jelenség, igen rokonszenves — bár nem valami nagyterjedelmű és csengéssé — hangja van, és értelmesen, rokonszenvesen szaval. Pályájának még kezdetén van remény-hetőleg idővel produktálni fog. Mozdulatai bátor-talanok. Járásában, kézborozásában félnék. El van szüntelenül foglalva a nézőtérről — mi okon soha sem is tudja elbitetni fellépni, hogy nem csupán szerepet mond. Arról, hogy öntudatosan s következetesen keresztül vitt alakot tudna szo-repéből teremteni, tegnap egyáltalán nem győ-ződünk meg. Egy-egy momentuma kiemelkedik. Hévvél beszél s igaz hangot talál el — a kö-vetkezőben aztán szerepet mond. Például tegnap Irén nagy kétségbeesését — mikor ahoz kény-szerítik kit utál — majd a kötelességerzből magát feláldozó szenvedő leány helyzetében igen szépen szaval — de aztán az utána következő jelenetben, hol Mosolygó segítségét kéri ki, tel-jesen kizökkent a hangból és egy vidám kis leánynak könnyű buval árnyalt szivéből felfaka-dó, félig bánatos félig vidám hangján kezdte meg beszédét. — Nem állítjuk, hogy az elfogódott-ságnak is nem volt része a félsikerben, a k. a. tegnapi első fellépését s azért erejéről való ítél-letünk kimondását akkorra tartjuk fenn, ha al-kalmunk lesz többször is látni. Emlékezzünk meg e referada kapcsában Szentgyör-gyiről, erről a mi sokoldalú kitűnő színé-sztünkről, ki Mosolygót tegnap is öntudatos mű-vészettel, igaz és meleg vonásokkal játszta. A milyen egy sajnálattal vesszük, ha Szentgyör-gy egy-egy oly szerepben is kénytelen fellépni, mely egyáltalában nem való hozzá s ha szünte-len elfoglaltsága mellett lehetetlen mindig egy-formán (képzettségéhez méltán) kiválótt produ-kálnia — annyira örömmel említhetjük meg azo-ká a szerepléseit is, melyekben ilyen igazi műtélvezetben részllett, milyenben tegnap részl-tetett.

— **Krasznai Miska** jubileumára nagy-ban folynak az előkészületek. A Bánk-Bán elő-

adása tünep lesz, melyen a közönség fogja ki-fejezni ez iránt a szorgalmas régi jó színész iránt való szeretetét; a kolozsvári kör — mint említettük — kebeléből egy bizottságot küldött ki a program megállapítására, a mely szerint a kör tagjai fogják nyilvánítani baráti szeretetteltek Krasznai iránt; Gabányi tudvalevőleg könyvet ír a „Miska biográfiáját“, s mint ma hallottuk, Teleki Sándor gr. is készült egy meglepetéssel régi jó pajtása ez ünnepnapjára. Ismeretes az a vonzalom, mely a grófot az örökké vig s min-den tréfára kész Krasznai Miskához fűzi. Nem egy vidám történetek ismertünk, a melyekben együtt mulattak más rovására, vagy egymáson, ha úgy fordult a dolog sorja. Most hát Teleki Sándor gr. megcsinálja Krasznainak azt az örö-met, hogy földesurrá teszi. Miska tudvalevőleg, bárha igen takarékos ember, — de nem igen van praktikuma a szerzéshez. Tréfában boldo-gult Bernáth Gázi bátyáknak azt a jó taná-csát, hogy a vendéglőkben a villa ágai közé szorult földet összegyűjtve, magának idáig in-gatlan földbirtokot szerzett volna — tudvalevő-leg nem követte. Most hát kolozsvári birtokossá tétetik. A kommissio — mint halljuk — ma száll ki, hogy egy házihelyet Miskának s egyet kedves életetpárjának kinézzen s azt minden bi-vatalos formalitásokkal az ünnepeltnek birtokába juttassa. Árnyékos szép helyen, kőrifák aljában — a temetőkerben nézetik ki az a házihely — örökké, melyet mi mindnyájan úgy kívánjuk, majd akkor vegyen csak Miska igénybe, ha egyszer sikerült neki az is, hogy lefőzze a bib-liai Mathuzsálemet, (tovább élve e derék hé-bérnél egy-két esztendővel) megmutatva, hogy a magyar ember még élni tovább tud, mint az a hebrus, kivált ha akar, s kivált, ha olyan köny-nyűszerrel teheti, mint Miska, a kit annyian szeretnek.

— **A Budapest** felől érkező gyorsvonat ma reggel, a hivatalos jelentés szerint, egy órá-val megkésett. A késedelem okát nem baleset képezte.

— **Nehéz volt** az élete terhe — nem birta s levetette! Egy szegény községi iskolai tanító Fehér József tñt el tegnap lakásáról. Szorgalmas munkás és csendes ember volt. Ta-nított magánházaiknál is s értelmes jóakaratu embernek ismerték mindenütt. Utóbbi időkben nagy buskomorság vett erőt rajta. Ugy hitte, hogy őt nem méltapolyják kellőleg, hogy tanít-ványai nincsenek iránta már a kellő tisztelettel. Azt vélte hogy gyógyíthatatlan bajomat to-vább nem vihetem életemmel együtt letettem“ elttant szállásáról. A rendőrségnek mindent meg-tettek felkeresésére, de minden törekvés ered-ménytelennek maradt. Azt vélik, hogy a Szamos hullámaiba temette magát s halálszokat küldtek kutatására.

Hazai hírek.

— **Meghívás.** A „Mócsvidéki olvasó-egylet“ évi rendes közgyűlése folyó hó 30-án lévén megtartandó — elnöki megbízásból ezen gyűlésre, melynek rendes tárgyait kivül ez al-kalommal még az egylet létkérdéseivel iskválób-ban foglalkozni szükséges, az egylet t. cz. tag-jait, a Mócson, gyógyszerész tekintetes Rohonyi Sigmond ur házában megtartandó gyűlésre írt nap délelőtt 10 órára mentől számosabb megje-lenésre tisztelettel hívja meg. Mócs, január 17-én 1881. Dr Winkler Frigyes egyt. igaz-gató.

— **Brassói** levelezőnk írja jan 17-éről: Itt a himlő szűnőfélben lévén, a közép iskolák e hó 3-án megnyitottak s e hó 20-án az összes elemi iskolák megfogtak nyitni. A mult éjjel egy jó lányi hó hullott s még most is d. e 11 órakor hull. Brassó megye k. ig. bizottsága e hó 15-én tartotta rendes havi ülését s a himlő szű-nő félben léte és az iskolák megnyitása alis-pán által bejelentettek.

— **Hunyadmegye** lakossága — mint a „Hunyad“ írja — valószínűleg jelentékenyen megapadott 1870. óta. Már elébb is feltűnt, hogy a tanköteles gyermekek száma úgy szólva év-ről évre csökkent. Ezt azonban lehetett tulajdo-nítani a pontatlan kimutatásoknak is. De az éven-kint gyűjtött népingsági adatok szerint is 1870-től 1878-ig 257,000-ről 244,000-re csökkent a lélekszám. A mint most egyes községekből az épen keresztültölt népszámlálás eredményről ér-téstülünk, a lakosság apadása valóban megdöb-bentő mérvű.

— **Az orvosok és természetvizsgá-lok elnökségétől** Szombathely város polgar-mesteri hivatala a következő átiratot kapta: Te-kintetes városi képviselő! A naggyűlés meg-bízása alapján különösen kedves kötelességük-nek tartjuk, hogy Szombathely város közönsé-gének azon vendégszeretettét és szívélyes fo-gadtatásért, melyben a magyar orvosok és természetvizsgálók XXI. naggyűlésének itt megjelent tagjait részesítette, köszönetünket nyilvánítsuk. E város közönsége azonban nem elégedett meg a szíves vendégszeretettel, ha-nem a tudományok fejlesztése körül is mara-daudó érdemeket szerzett magának, midőn tudományos pályadíjra 100 darab aranyat aján-lott föl a naggyűlésnek. A megjelenő mű a-csúú u tódok előtt is tanuskodni fog azon fen-

költ gondolkozásról és nemes áldozatkészségről, melyet a város polgárai egyebek között a ma-gyar tudományosság fejlesztése körül is kife-jtettek. A város áldozatkészségéért a naggyűlés jegyzőkönyvileg mondott köszönetet. Szombat-helyen, 1880. évi szeptember 20-án. Dr. Szabó Imre szombathelyi plüssök a XXI. naggyűlés elnöke. Dr. Kunc Adolf főgm. igazgató, a XXI. naggyűlés titkára. A városi közgyűlés az átiratot örvendtes tudomásul vette.

Vegyes hír.

— **Gyilkos pap.** A napokban oly eseménynek jutottak nyomában Bukarestben, mely nagyon furesa világot vet a román papság mlt-veltségi állapotára s a hiányos román igazság-szolgáltatásra. Egy Plojest melletti falu lelkésze nem a legjobb egyetértésben élt egy ottani bir-tokossal, Dinu Rusennal. Ez egyenetlenkedésnek az volt az oka, hogy Costian pópa — ez volt a pap neve — veszélyes versenytársat látott Dinu Rusenban a szilvapálinkafőzés terén. Egy napon Dinu Rusent meggyilkolva találták, s mivel ugyanakkor a meggyilkoltnak sógora is élt, a lakosság hitelt adott a pap által buzgón ter-jesztett azon hírek, hogy itt gyilkosság forog tenn. Mivel ez a hír a batóságunk is fülebe ju-tott, Rusen sógorát, ki ezalatt egy másik falu-ban telepedett le, elfogták. Ez a bíróság előtt úgy nyilatkozott, hogy tudomása sincs a bűn-tényről, melyrel vádolják. Mivel azonban azzal akarták vallomásra bírni, hogy Costian pópa is tudja, hogy ő a gyilkos, terjedelmes vallomást tett, hogy ő tanuja volt annak, mint gyilkolta meg Costian pópa az ő sógorát. Costiant, kel-lemtlenül lepte meg, hogy egy harmadik is tud az ő bűnéről, s pénzzel bírta rá, hogy hallgas-son, s költözzék más kerülthe. Costiant vizsgá-lati fogságba vették, de tekintettel arra, hogy pa-pi hivatásának meg nem felelhet, szabadon bo-csátották. Egyéb baja nem történt.

A „KELET“ magántáviratai.

Zágráb, jan. 18. Az országgyűlés elfogadja azon határozati javaslatot, mely-ben alattvalói lúféss fejeztetik ki, a ki-rály ő felsége iránt és a leirat felszólí-tására legközelebbi ülésében előveszi a regnissoláris küldöttség választását.

Páris, jan. 18. A legutolsó török-körirat hangsulyozza, hogy Görögország harezias magatartása kihívása nagy ha-talmak ellen, veszedelem a békére nézve keleten; a porta ragaszkodik békés ál-láspontjához, de kész a netaláni támadást erőlyesen visszautasítani; a porta kíván-ja, hogy a hatalmak konstantinápolyi kép-viselői gyűléseket tartsanak a görög kér-dés békés megoldása érdekében.

Bécs, jan. 18. A hivatalos lap je-lenti, hogy a császár az urak házának tizenkét tagját kinevezte.

London, jan. 18. Az alsóházban Gladstone kijelenti, hogy a transvaal tartományok érdekében egyetlen hatalom sem ajánlotta fel közvetítését.

A felirati vita folytatattván, Gladsto-ne tiltakozik a vita elhuzódása ellen, Parnell (home ruler) kinyilvánítja, hogy Irland törvényhozási függetlenségének helyreálltását kívánja, ha mindjárt az nemzeti függetlenséghez vezet is.

Budapest, jan. 18. A képviselőház a csendőrségi törvényjavaslatot a mai ülésben elfogadta.

Dömjén Rózsa k. a. és Zilahy Gyula ur második föllepetül.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 89. szám.

Kolozsvárt, szerda 1881. január 19.

CSÓK.

Eredeti vigjáték 3 felv.

Kezdeté este 7 órakor, vége 10-kor.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLV.

NYILTÉR.)*

Hirdetés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy üzletemet megszüntetm, s e czélból új zongoráimat

gyári áron alól

(az árjegyzék bármiké megmutattatik) a ja-vítottakat leszállított áron árúsítom el; az ideig javítások és hangolásokat a lehető leg-jutányosabb árban eszközölök,

tisztelettel.

Korik Béla.

Zongorakészítő; gróf Rhédey-ház.

*) E rovart alatt megjelenő cikkekért semmi fele-ősséget nem vállal.

Szerk.

A KELET

nyomdája egy legújabb izlés szerint öntött nagy betűszállitmányon csak most lett felszerelve mindennemű könyvnyomdai munkára teljesen.

Felvállalja helyi vagy vidéki megrendelésre

Mindennemű meghívók, tánczrendek,
ROVATOS IVEK.
FOLYO- ÉS RÖPPIRATOK.

ALAPSZABÁLYOK.
Hivatalos nyomtatványok.
BORITÉKOK, NÉVJEGYEK.

SZÁMLÁK, ÁRJEGYZÉKEK.
PERESTRATOK.
ÉTLAPOK, FELHIVÁSOK.

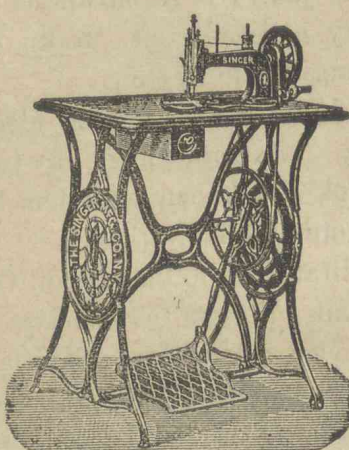
EGESZEN ÚJ KIÁLLITÁSBAN BÁRMILY NAGY
FALRAGASZOK

elkészítését.

A nyomda a monarchia legelső papírgyárával áll összeköttetésben
s bármiféle papírt gyári áron számít.

Pontosság, izlés, és olcsóság a jelszavunk!

Nyomdahelyiség főter 4-ik szám.

Neidlinger G.
belközéputca 5 sz.

7000 darab
ágylepedő

teljesen új, a legjobb és tisztább lenvászonból. teljesen nagy, a legnagyobb ágyra alkalmas; egy foleszlatot állam-con-sortium által a kiállítás áron jóval alól eladatik; darabja 1 ft 15 kr. addig, míg a készlet tart. A megbízásokat kérjük meghatalmazottunk J. Prosternek, Bécs, II. ker. Szamantengasse Nr. 15. küldeni.

Megrendelések készpénz vagy utánvét mellett teljesíthetnek.

(40) 1 6

R. Maiti Triest

küld posta uton megvámoltn és bémentve utánvét mellett
csak 2 frt 10 krért

egy 5 kilogrammos kosárkában 35—40 darab legfinomabb kiválasztott messinai

narancsot vagy citromot.

(31) 3—12

A sz. fehérvári
kiállítási
érem.

Figyelemreméltó!

A deési
kiállítási
érem.

Feketeerdői üveggyár
erdélyi főraktára Kolozsvárt

Hunwald Lipótnál

tart folytonosan nagy raktárt mindennemű közönséges fuvott-
ugy a legfinomabb, külföldi gyárakkal versenyképes kristály
metszett üveget, rosolis-, sűr- és borívó garnitúrákat
gyógyszertári újabb mintájú üvegeket
ajánlja továbbá:

kül- és belső közönséges
valamint
belgiai Solintábláit
hazai és csehországi porcellán és ködényt,
bécsi lámpa nagyraktár.
Tákrókat, arany és diszes fa-keretben.
Első kolozsvári
üvegmetsző műhely,
ablak üvegezési munkák vállaltatnak, vidéken és helyett.

Hunwald Lipót,
45—100 (279) B. Magyar-utca 4. sz.

SÁRGA KRISTOF
fehérmű és vászon-raktára
Kolozsvárt,
(belközéputca, kisegítő alatt.)

Kül- és belső nagykereskedők és gyárosokkál egyenes
összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n.
érd. vevőimnek kezesség mellett, legutányosabb áron valódi árú-
kal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-íngék, chiffon, creton és madepolan szövethöl, sima, himzett
és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól 3 frt 50 krig.

Férfi színes íngék, angol oxford, creton és madepolan szövethöl 100 krtól
lönböző mintára, jó színtartó 60 krtól 2 frt 60-ig.

Színes és fehér gyapjú alsó-íngék és nadrágok 70 krtól 5 frtig.

Férfi alsó nadrágok (gatyák) mindennemű szabásu, legjobb len- és pamut
vászonból 70 krtól 2 frt 50-ig.

Férfi legújabb gallérok és kézelők 4 rétti legjobb chiffon szövethöl
párja 40 kr.

Férfi színes-szélű selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6 darab
egy kötegben 60 krtól 7 frtig.

Valódi len fehér zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 frtig.

Női íngék len és pamut vászonból, sima, himzett vagy redős 1 frtől 5 frtig.

Női hálós réklík, 1 frtől 5 frtig, főkötők len és schiffon vászonból 40 krtól
80 krig. (79) 69—*

Női alsó szoknyák és nadrágok 90 krtól 7 frtig.

Női piquet réklík, nadrágok és szoknyák, 1 frt 50 krtól 5 frtig.

Függöny-necek, gyapjú pamut takarók, paplanok, madráczok,
mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.

Legújabb szerkezetű esőernyők, 1 frt 40-től 15 frtig.

Férfi és színes harisnyák, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól
1 frt 50 krig.

Legújabb nyakkendők, posztó, szavabőr és glage kesztyűk, nad-
rágtartók, harisnya-kötők, órasínorok stb. legutányosabb áron.

**Férfi és színes asztalnemű, minden-
féle len és pamut vászon szín-tartó
creton, oxford és madepolan,
színes ingszövetek**

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madepolan
fehér ingszövetek 80, 165, és 170 centiméter széles 22 krtól 70 krig,
sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig. Len és chiffon
himzett stráfok és betétek, kö-
tő, varró, himző pamutok és ezernék, ujjon szűlötték részére főkötők, réklík és takarók stb.

Továbbá elvállalok kiállítás, vagy magán szükségére kívánt
fehérműket pontos elkészítését; kitűnő szabás és jó összeál-
lításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjahossza, papírszeleten pontos mértéke be-
küldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesítek, mely esetben árat és fajtáját megha-
tározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő, az érte írott összeget vissza-
szolgálom, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legjobb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt meg-
tartani

alázatos szolgálja
Sárga Kristóf.

Isten után csak az ön Hoff-féle malátá kivonata és sörének kö-
szönhetem életem megmentését.
Többeknek saját kimondott szavai.

**Tüdő- és gyomorbajok
GYÓGYULTAK.**
HOFF JÁNOS URNAK

es, kir. ndvari szállítója Európa legtöbb souverein uralkodónak; es, kir. tanácsos,
a koronás arany érdemérem tulajdonosa, a porosz és német érdemrendek lovagjának.
Bécs, Craben, Brännerstrasse, Nr. 8.

HOFF-FÉLE
Malátakivonat-egészségi sör.

Borzasztó gyomorajdálomban szenvedtem; minden étel és ital rothadó sza-
gos kávévalszertü alakban azonnal kihányott; semmi gyógyszer nem segített már
és gyors elerőtlenedésem és sorvadásom folytán elvesztém, minden reményemet az
élethez, a midőn megátalkodottságomban az ön Hoff-féle malátá-kivonatot vettem.
Egy pár nap multával emelkedő javulás mutatkozott. Isten után önnek köszönhetem
életem megmentését. Kérem 56 üveg malátakivonat-egészségi sör, 5 1/2 kilo malátá-
csokoládé Nr. I. és öt zacsko Hoff-féle malátá csukorkának a megküldését.

Önök örökké háladatos tisztelője
Voelker, gazdasági igazgató
Neu-Ingelw.

Ő FELSÉGE
Dánia királya szírmegede által közöltetve Hoff János urral, miszerint ő
a nevezett malátakivonatonak értékét igen nagyra becsüli. „En” így
szól a királyi nyilatkozat „a nálam és több családtagjainál háznakak a Hoff-
féle malátakivonatainak gyógyhatását örömmel észleltem.”

Főraktár: Kolozsvárt Bíró János gyógyszerész, Gergely Ferencz,
Dietrich Sámuel és Csiky testvérek üzletében. (35) 2—4